

ONLINE KONFERENCIJA

Viktimološkog društva Srbije

**COVID-19 na Balkanu:
Obrasci viktimizacije i prava žrtava**

Knjiga apstrakata

Viktimološko društvo Srbije

065 548 6421

063 356 613

011 630 3022

vdsrbija@gmail.com

www.vds.org.rs

Beograd, 26. i 27. novembar 2020.

Online konferencija Viktimološkog društva Srbije

***COVID-19 na Balkanu: obrasci
viktimizacije i prava žrtava***

Knjiga apstrakata

Beograd, 26. i 27. novembar 2020. godine

Programski odbor Online konferencije Viktimološkog društva Srbije

1. Prof. dr Gorazd Meško, redovni profesor, prodekan za istraživanja i rukovodilac Instituta za krivično pravosuđe i bezbednost na Fakultetu za krivično pravosuđe i bezbednost, Univerzitet u Mariboru (Slovenija)
2. Prof. dr Oliver Bačanović, redovni profesor Fakulteta za bezbednost, Univerzitet „Sv. Kliment Ohridski“, Skoplje (Makedonija)
3. Prof. dr Vasiliki Artinopoulou, redovna profesorka na Panteion Univerzitetu društvenih i političkih nauka, Atina (Grčka)
4. Akademkinja prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, članica Evropske akademije nauka i umetnosti, redovna profesorka na Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu, članica Upravnog odbora Viktimološkog društva Srbije, počasna članica Svetskog viktimološkog društva i bivša predsednica Evropskog udruženja za kriminologiju (Srbija)
5. Prof. dr Irma Kovčo-Vukadin, redovna profesorka na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu, Odeljenje za kriminologiju, Univerzitet u Zagrebu (Hrvatska)
6. Prof. dr Almir Maljević, vanredni profesor na Fakultetu za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, Univerzitet u Sarajevu (Bosna i Hercegovina).

Organizacioni odbor Online konferencije Viktimološkog društva Srbije

1. Jasmina Nikolić, direktorka Viktimološkog društva Srbije
2. Dr Sanja Čopić, viša naučna saradnica u Institutu za kriminološka i sociološka istraživanja u Beogradu i predsednica Upravnog odbora VDS
3. Dr Bejan Šaćiri, istraživač u Viktimološkom društvu Srbije

Organizaciju online konferencije Viktimološkog društva Srbije pod nazivom *COVID-19 na Balkanu: obrasci viktimizacije i prava žrtava* finansijski je pomoglo Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.

**Online konferencija Viktimološkog društva Srbije
COVID-19 na Balkanu: obrasci viktimizacije i prava žrtava
26. i 27. novembar 2020. godine**

PROGRAM

I dan konferencije (26. novembar 2020.)

10.00-10.30

Otvaranje konferencije

Informisanje učesnika/učesnica konferencije o nagradama Viktimološkog društva Srbije za 2020. i obraćanje nagrađenih učesnicima konferencije

10.30-12.00

Tematska sesija 1: Obrasci viktimizacije, prava žrtava i COVID-19 u zemljama Balkana

Moderatorka: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović

Radni jezik: srpski

- *Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović*, redovna profesorka na Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu, članica Evropske akademije nauka i umetnosti, članica Upravnog odbora Viktimološkog društva Srbije, počasna članica Svetskog viktimološkog društva i bivša predsednica Evropskog udruženja za kriminologiju (Srbija): *Obrasci viktimizacije i prava žrtava u Srbiji u vreme pandemije COVID-19*
- *Prof. dr Oliver Bačanović*, redovni profesor na Fakultetu za bezbednost Univerziteta „Sv. Kliment Ohridski“, Skoplje (Severna Makedonija): *Obrasci viktimizacije, prava žrtava i COVID-19: Osvrt na stanje u Republici Severnoj Makedoniji*
- *Prof. dr Dževad Mahmutović*, vanredni profesor na Pravnom fakultetu Univerziteta u Tuzli; Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica, *Sanja Škuletić-Malagić*, Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica (Bosna i Hercegovina): *Obrasci viktimizacije i prava žrtava nasilja u porodici u doba pandemije COVID-19 u Bosni i Hercegovini*

12.00-12.30 – Pauza

12.30-14.00

Tematska sesija 2: Žene, deca i starije osobe kao žrtve u doba COVID-19

Moderatorka: dr Sanja Čopić

Radni jezik: srpski

- *Prof. dr Nevena Petrušić*, redovna profesorka na Pravnom fakultetu Univerziteta u Nišu (Srbija): *Pristup pravdi u doba korone: Naučene lekcije i izazovi*
- *Prof. dr Irma Kovčo Vukadin*, redovna profesorka na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Univerziteta u Zagrebu (Hrvatska): *Stavovi studenata o obiteljskom nasilju u vrijeme pandemije COVID-19*
- *Dr Sanja Čopić*, viša naučna saradnica u Institutu za kriminološka i sociološka istraživanja i predsednica Upravnog odbora Viktimološkog društva Srbije (Srbija): *Uticao pandemije COVID-19 i mera za sprečavanje širenja virusa na starije osobe*
- *Ana Prodanović*, specijalistkinja za praćenje prava deteta, UNICEF (Srbija): *Uticao pandemije COVID-19 na porodice sa decom u Srbiji*

14.00-15.00 – Pauza

15.00-16.30

Tematska sesija 3: Podrška žrtvama u doba COVID-19: izazovi i naučene lekcije

Moderatorka: Jasmina Nikolić

Radni jezik: srpski

- *Nikica Hamer Vidmar*, rukovoditeljka Službe za podršku žrtvama i svjedocima, Uprava za kazneno pravo, Sektor za evidencije, pomilovanja i podršku žrtvama i svjedocima, Ministarstvo pravosuđa i uprave Republike Hrvatske (Hrvatska): *Podrška žrtvama i svjedocima u Republici Hrvatskoj u uvjetima pandemije COVID-19 virusa*
- *Dr Tanja Ignjatović, Mirjana Mitić i Dijana Malbaša*, Autonomni ženski centar (Srbija): *Mogućnost adaptacije usluge podrške ženama sa iskusivom nasilja tokom i nakon vanrednog stanja izazvanog SARS-COV 2 pandemijom: Izazovi i naučene lekcije*
- *Marija Anđelković*, ASTRA–Anti Trafficking Action, Beograd (Srbija): *Podrška žrtvama trgovine ljudima u doba COVID-19: Izazovi i naučene lekcije*

II dan konferencije (27. novembar 2020.)

10.00-11.30

Tematska sesija 4: Obrasci viktimizacije, prava žrtava i COVID-19 u zemljama Balkana

Moderatorka: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović

Radni jezik: engleski

- *Prof. dr Vasiliki Artinopoulou*, redovna profesorka na Panteion univerzitetu društvenih i političkih nauka, Atina (Grčka): *Rodno zasnovano nasilje tokom pandemije Covid-19: Uvođenje politika u grčkoj policiji koje su zasnovane na nalazima istraživanja*
- *Prof. dr Andra-Roxana Trandafir*, Pravni fakultet, Univerzitet u Bukureštu, *prof. dr Flaviu Ciopec*, Pravni fakultet, Zapadni univerzitet u Temišvaru (Rumunija): *Nova vremena stvaraju nove žrtve. Kratak osvrt na viktimologiju u doba pandemije u Rumuniji*
- *Nicole Farnsworth*, programska direktorka, glavna istraživačica, Mreža žena Kosova (Kosovo): *Rodna diskriminacija u oblasti rada i zapošljavanja na Zapadnom Balkanu*

11.30-12.30 – Pauza

12.30-14.00

Tematska sesija 5: Podrška žrtvama u doba COVID: izazovi i naučene lekcije

Moderatorka: Jasmina Nikolić

Radni jezik: srpski

- *Jasmina Nikolić*, direktorka Viktimološkog društva Srbije (Srbija): *Rad organizacija članica Mreže žene protiv nasilja tokom i posle vanrednog stanja izazvanog pandemijom virusa COVID-19*
- *Selma Tufekčić*, socijalna radnica UG „Vive Žene“ Tuzla (Bosna i Hercegovina): *Specifičnosti rada sa žrtvama nasilja u porodici u vrijeme pandemije Corona virusa*
- *Ljiljana Raičević*, Sigurna ženska kuća, Podgorica (Crna Gora): *Razumijevanje fenomena nasilja u doba pandemije, spremnost institucija na izazove, pomoć države*

14.00-14.15

Zatvaranje konferencije

Online conference of the Victimology Society of Serbia
COVID-19 on the Balkans: Victimisation patterns and victims' rights
26th and 27th November 2020

PROGRAM

I day (26th November 2020)

10.00-10.30

Opening of the Conference

Informing the participants about the Victimology Society of Serbia Awards for 2020

10.30-12.00

Thematic session 1: Patterns of victimisation, victims' rights and COVID-19 in the Balkan countries

Moderator: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović

Working language: Serbian

- *Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović*, Full Professor at the Faculty for Special Education and Rehabilitation, University of Belgrade, member of the European Academy of Sciences and Arts, member of the Executive Board of the Victimology Society of Serbia, Honorary Member of the World Society of Victimology and Former President of the European Society of Criminology (Serbia): *Patterns of victimisation and victims' rights in Serbia in the times of pandemic caused by COVID-19*
- *Prof. dr Oliver Bačanović*, Full Professor at the Faculty of Security, University "St. Kliment Ohridski", Skoplje (North Macedonia): *Patterns of victimisation, victims' right and COVID-19: An overview of the state of the art in the Republic of North Macedonia*
- *Prof. dr Dževad Mahmutović*, Associate Professor at the Law Faculty, University of Tuzla; Ministry of Human Rights and Refugees, *Sanja Škuletić-Malagić*, Ministry of Human Rights and Refugees (Bosna and Herzegovina): *Patterns of victimisation and rights of victims of domestic violence during the COVID-19 pandemic in Bosnia and Herzegovina*

12.00-12.30 – Break

12.30-14.00

Thematic session 2: Women, children and the elderly as victims in the context of COVID-19

Moderator: dr Sanja Čopić

Working language: Serbian

- *Prof. dr Nevena Petrušić*, Full Professor at the Law Faculty, University of Niš (Serbia): *Access to justice in the times of corona virus: Lessons learnt and challenges*
- *Prof. dr Irma Kovčo Vukadin*, Full Professor at the Faculty of Education and Rehabilitation Sciences, University of Zagreb (Croatia): *Attitudes of students about domestic violence in the time of the pandemic caused by COVID-19*
- *Dr Sanja Čopić*, Senior Research Associate at the Institute of Criminological and Sociological Research and President of the Executive Board of the Victimology Society of Serbia (Serbia): *The impact of the pandemic and measures taken to limit the spread of COVID-19 on the elderly*
- *Ana Prodanović*, Child Rights Monitoring Specialist, UNICEF (Serbia): *The impact of Covid-19 on the families with children in Serbia*

14.00-15.00 – Break

15.00-16.30

Thematic session 3: Victim support in the context of COVID-19: Challenges and lessons learnt

Moderator: Jasmina Nikolić

Working language: Serbian

- *Nikica Hamer Vidmar*, Head of the Victim and Witness Support Service, Department for Criminal Law, Sector for Records, Amnesty and Victim and Witness Support, Ministry of Justice and Administration of the Republic of Croatia (Croatia): *Victim and witness support in the Republic of Croatia in the context of COVID-19 pandemic*
- *Dr Tanja Ignjatović, Mirjana Mitić and Dijana Malbaša*, Autonomous Women's Centre (Serbia): *Possibilities of adapting support services for women victims of violence during and after the state of emergency due to the Covid-19 pandemic: Challenges and lessons learnt*
- *Marija Anđelković*, ASTRA – Anti Trafficking Action, Belgrade (Serbia): *Support to victims of human trafficking in the times of COVID-19: Challenges and lessons learnt*

II day (27th November 2020)

10.00-11.30

Thematic session 4: Patterns of victimisation, victims' rights and COVID-19 in the Balkan countries

Moderator: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović

Working language: English

- *Prof. dr Vasiliki Artinopoulou*, Full Professor at the Panteion University of Social and Political Sciences in Athens (Greece): *Gender-based violence during the covid-19 pandemic: Introducing evidence-based policies in the Greek Police*
- *Prof. dr Andra-Roxana Trandafir*, Faculty of Law, University of Bucharest, *prof. dr Flaviu Ciopec*, Faculty of Law, West University of Timisoara (Romania): *New Times call for New Victims. A Brief Insight into Pandemic Victimology in Romania*
- *Nicole Farnsworth*, Program Director, Lead Researcher at Kosovo Women's Network (Kosovo): *Gender-based discrimination and labour in the Western Balkans*

11.30-12.30 – Break

12.30-14.00

Tematska sesija 5: Victim support in the context of COVID-19: Challenges and lessons learnt

Moderator: Jasmina Nikolić

Working language: Serbian

- *Jasmina Nikolić*, Director of the Victimology Society of Serbia (Serbia): *The work of organisations members of the Violence against Women Network during and after the state of emergency caused by the Covid-19 pandemic*
- *Selma Tufekčić*, Social Worker in the Association "Vive Žene" Tuzla (Bosnia and Herzegovina): *Specificities in working with domestic violence victims during the pandemic caused by COVID-19*
- *Ljiljana Raičević*, Women's Shelter, Podgorica (Montenegro): *Understanding the phenomenon of violence in the time of pandemic, readiness of the state for challenges, state's assistance*

14.00-14.15

Closing of the conference

Obrasci viktimizacije i prava žrtava u Srbiji tokom pandemije COVID-19

Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović

Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu i Viktimološko društvo Srbije, Srbija

Rad ima za cilj analizu oblika i karakteristika viktimizacije u Srbiji tokom pandemije COVID-19, faktora koji na nju utiču, preduzetim merama u cilju prevencije viktimizacije, kao i mogućnostima žrtava da dobiju zaštitu i pomoć i ostvare druga svoja prava. Posebna pažnja je posvećena periodu tokom vanrednog stanja.

U radu se pojmovi žrtva i viktimizacija shvataju u najširem smislu, tako da je njegovim predmetom obuhvaćen širok dijapazon viktimizujućih događaja i žrtava - od (neposredne i posredne) viktimizacije virusom COVID-19 i neadekvatnim reagovanjem države, do viktimizacije kriminalitetom i kršenjem/ograničavanjem ljudskih prava. Pri tome, posebna pažnja je posvećena, u socio-ekonomskom smislu, posebno ugroženim grupama poput migranata, Roma, osoba u teškoj ekonomskoj situaciji i sl., i viktimizaciji u institucijama zatvorenog tipa (zatvori i ustanove socijalne zaštite), kao i žrtvama nasilja.

U zaključku se ističe da je pandemija dovela do ekspanzije viktimizacije u društvu, pa se može reći da su svi građani, posredno ili neposredno, postali žrtve. Viktimizacija virusom i odgovorom na njega doveli su do ekspanzije psihičke, socijalne i ekonomske viktimizacije, ali i viktimizacije fizičkim nasiljem. Država nije odgovorila na krizu sistematskim i efikasnim merama i obezbeđivanjem njihovog doslednog sprovođenja.

Glavne slabosti u odgovoru države, koje su se odrazile na neadekvatnu prevenciju i reagovanje na viktimizaciju, odnose se, pre svega, na odsustvo sistematičnog i obuhvatnog prikupljanja i analize podataka kao osnove za brzo izveštavanje i donošenje na dokazima zasnovanih odluka. Upravo stoga izostalo je prilagođavanje državnih mehanizama novonastaloj situaciji, i to posebno vezano za: prijavljivanje krivičnih dela, informisanje, pomoć i ostvarivanje drugih prava žrtava; brzo reagovanje na novonastale socio-ekonomske probleme i ograničenja ljudskih prava, posebno u zaštiti ugroženih grupa; prilagođavanje mera potrebama različitih grupa i sl. Kao rezultat toga, u krizi izazvanoj pandemijom pojačali su se u najdrastičnijem obliku svi već postojeći nedostaci vezani za evidencije i informisanje građana, kao i za odsustvo objedinjenog sistema za pomoć žrtvama.

Obrasci viktimizacije, prava žrtava i COVID-19 - Osvrt na stanje u Republici Severnoj Makedoniji

Prof. dr Oliver Bačanović

Fakultet bezbednosti-Skopje, Univerzitet "Sv. Kliment Ohridski" Bitola, Makedonija

Pandemija prouzrokovana COVID-om-19 definitivno je izmenila sliku sveta i ujedno je promenila naše živote. Pandemija još uvek traje i u momentima kada pišemo ovaj apstrakt uzima dosada najveći zamah širom sveta, a pri tome ne znamo da li je dostigla ili naknadno će dostići svoj vrh. Na žalost prognoze stručnjaka iz epidemiološke oblasti su pesimističke, ali ono što još više zabrinjava je da su i objektivne.

U ovom kontekstu postavlja se pitanje koje se samo po sebi nameće: da li i kako pandemija utiče, pa čak i determinira kriminal ili drugačije rečeno da li pandemija menja sliku kriminala i s njim u vezi viktimizacije?

Brojni radova iz ove oblasti, kao i sprovedena istraživanja čiji su rezultati koja su objavljena u vreme pandemije idu u prilog jednog značajnog saznanja koje bi moglo da se izdvoji kao zajednička karakteristika različitih društva, a odnosi se na pojavne forme, tačnije vrste krivičnih dela koji u ovom periodu beleže uzlaznu liniju, pa čak i dominiraju, s jedne, i one koje stagniraju ili se ređe pojavljuju, a prethodno su bili zastupljeniji, pa čak i dominantni, s druge strane. Odatle možemo da postavimo tezu da je slika kriminala i sa njim povezana viktimizacija slična, pa čak i ista ne samo u regionu, već i šire, pa čak da u ovom periodu ne zavisi od stepena razvoja konkretne države (tačnije to nema presudan uticaj). Ili kao što u kontekstu pandemije ističe poznati slovenački filozof Slavoj Žižak (2020): „Svi smo sada na istom brodu“.

U ovom radu biće predstavljena slika kriminala u periodu vanrednog stanja koje u R. S. Makedoniji proglašeno u periodu od 18. marta do 12. juna ove godine, pri čemu će se napraviti paralela sa periodom pre ovog stanja, tačnije u odnosu na stanje sa kriminalom u toku 2018. i 2019. godine.

Pri tome, kao sekundarni izvor podataka i osnov naših saznanja i donošenja zaključaka poslužiće, pre svega, podaci do kojih smo došli koristeći Bilten dnevnih događaja MUP Makedonije. Isto tako, obavili smo razgovore sa predstavnikom CSR koji radi na problematici porodičnog nasilja, kao i nekih drugih oblika viktimizacije (dece, starijih lica, žrtava trgovine ljudima i dr.) i predstavnicima gradske organizacije Crvenog krsta, a kao rezultat našeg prethodnog saznanja da upravo porodično nasilje i viktimizacija starih lica beleži porast u uslovima pandemije, a posebno u uslovima vanrednog stanja koje samo po sebi dovodi do ograničenja, pa čak i suspendiranja određenih, pa i fundamentalnih čovekovih sloboda i prava građana uopšte. Sve to u krajnjoj liniji dovodi do uspostavljanja specifičnih obrazaca viktimizacije koji su sami po sebi podatljivi da budu predmet jednog dubljeg i sveobuhvatnijeg istraživanja, koje će prevazići nacionalne granice i obuhvatiti ne samo region Balkana.

Obrasci viktimizacije i prava žrtava nasilja u porodici u doba pandemije COVID-19 u Bosni i Hercegovini

Prof. dr Dževad Mahmutović

Pravni fakultet Univerziteta u Tuzli, Bosna i Hercegovina

Mr Sanja Škuletić-Malagić

Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica BiH, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Nasilje u porodici je rasprostranjena pojava koja zahtijeva koordiniranu reakciju države kako bi se osigurala sigurnost žrtava, procesuiranje i kažnjavanje počinitelaca. Smatra se ozbiljnim kršenjem ljudskih prava, pa zbog toga međunarodni standardi za zaštitu ljudskih prava nameću obavezu država da osiguraju zaštitu i pomoć žrtvama.

Ovim radom se želi prikazati nasilje u porodici prije i tokom pandemije COVID-19, u svom obimu i fenomenologiji nasilja, te efikasnost mehanizama zaštite i pomoći žrtvama ove vrste nasilja u Bosni i Hercegovini.

Bosna i Hercegovina je ratificirala UN-ovu Konvenciju o uklanjanju svih oblika diskriminacije nad ženama, Pekinšku deklaraciju i platformu za djelovanje, koja obavezuje države potpisnice da preduzmu korake ka stvaranju rodne ravnopravnosti te ratificirala

Konvenciju Vijeća Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija). U skladu sa preuzetim međunarodnim standardima bosanskohercegovački zakonodavac posvetilo je značajnu pažnju zaštiti od nasilja u porodici te kreiranju mehanizama prevencije nasilja i zaštite žrtava.

Pojava globalne pandemije COVID-19 implicirala je poduzimanje niza mjera s ciljem sprečavanja širenja COVID-19. Poduzete mjere imale su značajan odraz na povećanje stepena nasilja u porodici u Bosni i Hercegovini. Nasilje u porodici je postalo učestalije naročito u toku uvođenja mjera ograničenja i zabrane kretanja. Krizna situacija je očekivano dovela do porasta nasilja u porodicama u kojima su ranije evidentirani disfunkcionalni odnosi. Sa druge strane, stres, gubitak zaposlenja, briga oko finansijske budućnosti je dovela do pojave prvih oblika nasilja i u porodicama, u kojima se nasilje ranije nije dešavalo.

Porast nasilja u porodici evidentan je i kroz drastičan porast broja osoba smještenih u sigurne kuće. Nasuprot tim podacima, zvanični policijski izvještaji ne evidentiraju trend povećanja ovog vida nasilja.

Najčešće su prijavljivani kombinovani oblici nasilja, sa različitim manifestnim oblicima fizičkog, psihičkog ili ekonomskog nasilja. Tokom pandemije, najčešće su prijavljivani oblici ekstremnog seksualnog nasilja, fizičkog nasilja, pa čak i femicid.

Ovakva situacija je predstavljala svojevrsan test za postojeće mehanizme zaštite žrtava, te utjecala na vlasti Bosne i Hercegovine da poduzmu nove mjere kojima bi se pružila pomoć i zaštita žrtvama ovog nasilja.

Pristup pravdi u doba korone: naučene lekcije i izazovi

Prof. dr Nevena Petrušić

Pravni fakultet Univerziteta u Nišu, Srbija

Pandemija COVID-19 izazvala je širom sveta tektonske promene funkcionisanja društva i svih njegovih institucija, uključujući i pravosuđe. Po uvođenju vanrednog stanja, u Srbiji je izmenjen režim rada sudova, tužilaštava, javnih beležnika, javnih izvršitelja i advokata i uspostavljena nova organizacija rada. Rad svih pravosudnih organa znatno je redukovan i ograničen na rešavanje određenih krivičnih i građanskih predmeta, za koje je procenjeno da su hitni i da ne trpe odlaganje.

Funkcionisanje pravosudnog sistema tokom vanrednog stanja, u uslovima ograničenja slobode kretanja, praćeno je brojnim izazovima. Javile su se teškoće u vezi sa izdavanjem dozvola za kretanje advokatima, alternativama u pogledu načina prijavljivanja nasilja u porodici, otvoreno je niz pitanja u vezi sa ostvarivanjem ličnih kontakata dece sa roditeljima sa kojima ne žive. Pojavile su se i brojne dileme o legalnosti i legitimnosti pojedinih mera, a naročito veliku pažnju izazvala su „skajp“ suđenja u predmetima zbog kršenja mera samoizolacije. Javnost je nedovoljno informisana o načinu funkcionisanja pravosuđa tokom vanrednog stanja jer je izostalo objavljivanje zvaničnih informacija preko široko dostupnih kanala komunikacije. U pogledu pružanja besplatne pravne pomoći, koje je i pre uvođenja vanrednog stanja bilo otežano jer sistem besplatne pravne pomoći nije u potpunosti funkcionalan, nisu preduzete bilo kakve institucionalne mere koje bi odobravanje i pružanje besplatne pravne pomoći prilagodile okolnostima vanrednog stanja, što je mnogim građanima dodatno otežalo pristup pravdi.

Ovih nekoliko primera ilustracija su nespemnosti pravosuđa da pruži efikasan odgovor na situaciju koja je izmenila sve aspekte života i rada ljudi i institucija. Jedna od ključnih lekcija koju korona period pruža jeste neophodnost postojanja celovitog i sveobuhvatnog plana delovanja pravosudnih organa u kriznim situacijama. Polazište u projektovanju takvog plana jeste iskustvom stečeno saznanje da efikasno funkcionisanje pravosuđa ima ključni značaj za dobro upravljanje krizom, jačanje otpornosti zajednice i društveni i ekonomski oporavak.

Stavovi studenata o obiteljskom nasilju u vrijeme pandemije COVID-19

Prof. dr Irma Kovčo Vukadin

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Odeljenje za kriminologiju, Univerzitet u Zagrebu, Hrvatska

Pandemija Covid-19 pogodila je sve države na svijetu i donijela brojne posljedice, kako na individualnoj, tako i na razini kompletnih država. U smislu posljedica se, u kontekstu uvođenja karantene (eng. „lock down“) u Hrvatskoj, počelo u medijskom prostoru govoriti o negativnim učincima uvedenih restriktivnih mjera na specifičnu skupinu – žrtve obiteljskog nasilja. Postojeće spoznaje o utjecaju katastrofa (a zdravstvene krize spadaju u ovu skupinu) na ovu posebno osjetljivu društvenu skupinu (posebno u odnosu na partnersko nasilje) su različite: neki autori navode porast u zastupljenosti i ozbiljnosti ove vrste nasilja tijekom

trajanja katastrofe, dok drugi autori nalaze povećanje zastupljenosti i ozbiljnosti nasilja u periodu nakon katastrofe.

S ciljem stjecanja uvida u stavove studenata o obiteljskom nasilju u vrijeme pandemije Covid-19, provedeno je istraživanje u svibnju 2020 godine, za vrijeme trajanja karantene u Hrvatskoj. Specifično, analizirani su stavovi o trima vrstama obiteljskog nasilja – supružničkom nasilju, nasilju prema djeci i nasilju prema starijim osobama, kao i mišljenje o utjecaju mjera suzbijanja koronavirusa na incidenciju obiteljskog nasilja i aktualnoj društvenoj reakciji na problem nasilja u obitelji.

Uzorak je činilo 334 studenata različitih studijskih programa, uglavnom zagrebačkog sveučilišta prosječne dobi od 22 godine, dominantno (79,3%) ženskog spola. Sudionici istraživanja u najvećem broju slučajeva (60,7%) smatraju kako su mjere za suzbijanje koronavirusa u Hrvatskoj dovele do povećanog supružničkog nasilja, potom (51,2%) nasilja prema djeci te u relativno najnižem udjelu (39,2%) do povećanog nasilja prema starijim osobama.

U svojim općim stavovima prema analiziranim oblicima obiteljskog nasilja sudionici uglavnom iskazuju stavove koji svjedoče o njihovoj osviještenosti o problemu, a utvrđene su statistički značajne razlike u stavovima prema obiteljskom nasilju te stavovima o utjecaju mjera za suzbijanje korona virusa na obiteljsko nasilje s obzirom na spol sudionika i činjenicu poznavanja žrtve triju analiziranih oblika obiteljskog nasilja.

Uticaj pandemije COVID-19 i mera za sprečavanje širenja virusa na starije osobe

Dr Sanja Čopić

Institut za kriminološka i sociološka istraživanja i Viktimološko društvo Srbije, Srbija

Pandemija COVID-19 predstavlja ozbiljan javnozdravstveni problem. Iako su virusu izloženi svi, starije osobe su u većem riziku od obolevanja, težih zdravstvenih posledica i smrtnosti. Mere koje države preduzimaju u cilju sprečavanja širenja virusa imaju niz negativnih efekata, posebno za starije osobe. Cilj rada je da, na osnovu analize postojećih saznanja, u svetu i Srbiji, ukaže na posledice pandemije i mera za sprečavanje širenja virusa na starije osobe, kao i na pravce razvijanja politika i praksi u kriznim situacijama koje će biti zasnovane na pravima, iskustvu i interesima ove starosne grupe.

Nakon proglašenja vanrednog stanja, u Srbiji su uvedene različite mere usmerene na sprečavanje širenja virusa. Ključna mera koja se odnosila na starije osobe bila je zabrana kretanja za građane preko 65, odnosno preko 70 godina. Uvedena je i zabrana poseta svim ustanovama socijalne zaštite za smeštaj starijih lica, a korisnicima ustanova zabranjeno je napuštanje ustanova. Ove mere, uvedene bez jasnog obrazloženja, dočekane su kao iznenadne, doprinoseći neizvesnosti, nesigurnosti i zabrinutosti građana.

Postojeća saznanja pokazuju da mere fizičke izolacije i ograničavanja kretanja imaju brojne negativne posledice za starije osobe: onemogućena ili otežana redovna zdravstvena zaštita, otežan pristup socijalnoj pomoći, povećan rizik od zanemarivanja i zlostavljanja, ograničen ili onemogućen pristup uslugama podrške, posebno u slučaju nasilja, uticaj na opšte zdravlje (mentalno, fizičko i socijalno blagostanje), siromaštvo, produbljuvanje generacijskog jaza, stigmatizacija, ejdžizam. Produbljuju se rodne i druge nejednakosti. Fizička, ali i socijalna izolacija i nedostatak kontakata sa porodicom menjaju dinamiku porodičnih odnosa. Socijalna i emocionalna izolacija su povezane sa povećanim rizikom od demencije, depresije, anksioznosti, kognitivnog pada, posebno kod starijih osoba koje žive same ili kojima je potrebna tuđa nega i pomoć. Sve skupa, to negativno utiče na kvalitet života starijih osoba.

Prema međunarodnom pravu ljudskih prava, vanredne mere moraju da budu neophodne, proporcionalne i nediskriminišuće. Zaključuje se da bi državne politike morale da budu osetljive po pitanju starijih osoba, da odgovori na krizne situacije treba da budu zasnovani na poštovanju različitosti unutar ove starosne kategorije (u smislu kapaciteta, potreba, rezilijentnosti, višestrukih uloga koje starije osobe imaju u porodici i zajednici i slično) i da je neophodno uzeti u obzir rodni aspekt. Suštinski deo efikasne javne politike i strategija intervencije, koji su inkluzivni i u skladu sa konceptom aktivnog starenja, čine pristupi zasnovani na dokazima, a koji uključuju potrebe, znanje i iskustvo starijih osoba i njihovu participaciju u donošenju i sprovođenju mera koje se na njih odnose.

Uticaj pandemije Covid-19 na porodice sa decom u Srbiji, UNICEF

Ana Prodanović

UNICEF (Srbija)

Kriza izazvana Covid-19 epidemijom u značajnoj meri uticala je na prihode domaćinstava sa decom, te je u gotovo polovini ovih domaćinstava došlo do pada prihoda tokom epidemije. Kod jedne petine domaćinstava koja prijavljuju smanjeni prihod u pitanju je smanjenje veće od 50% mesečnih prihoda. Udeo domaćinstava čiji su prihodi nepromenjeni u odnosu na period pre epidemije smanjio se sa 51% u aprilu na 41% u julu. Usled epidemije Covid-19, tokom njenog trajanja, porodice sa decom provodile su više vremena zajedno u poređenju sa vremenom pre epidemije, naročito među porodicama u Beogradu. Najveće brige u vezi sa Covid-19 kako za dete, tako i za same majke/staratelje vezane su prvenstveno za zdravlje, za socijalizaciju deteta i za materijalne i finansijske potrebe porodice. Otprilike 4% majki/staratelja je u kontekstu epidemije zabrinuto za nesuglasice u porodici.

Svako četvrto dete je imalo potrebu za zdravstvenim uslugama tokom epidemije Covid-19 virusa (23%), a otprilike trećina te dece nije ih ostvarila. Zdravstvene usluge koje najčešće nisu ostvarene su specijalistički pregledi, a onda i druge vrste pregleda u okviru domova zdravlja, uključujući i vakcinaciju. Nakon ukidanja vanrednog stanja registruje se nešto lakši pristup uslugama zdravstvene zaštite. Veći je udeo dece koja imaju potrebu za zdravstvenom zaštitom, i među njima je veći udeo onih koji su mogli da pristupe ovim uslugama.

Među decom koja su korisnici usluga socijalne zaštite (15%) svako petnaesto dete imalo je problem u realizaciji ovih usluga u toku epidemije Covid-19 virusa. Ukidanje vanrednog stanja nije imalo značajnije pozitivne efekte na pristup ovim uslugama - gotovo četiri petine dece koja nisu mogla da ostvare potrebnu uslugu socijalne zaštite tokom vanrednog stanja nisu u tome uspela ni pošto je ono okončano. Potreba za novim uslugama socijalne zaštite u toku epidemije javila se kod 1% dece.

Skoro sva deca školskog uzrasta tokom epidemije Covid-19 imala su pristup učenju na daljinu (školskim sadržajima preko televizije i interneta, komunikaciji sa nastavnikom putem telefona i interneta itd.) i koristila su učenje na daljinu. Deca uzrasta 7-17 godina su po proceni majke/staratelja provodila 4.1 sat dnevno u obrazovnim aktivnostima.

Kao deo praćenja socio-ekonomskih efekata pandemije virusa Covid19, UNICEF u Srbiji sprovodi longitudinalnu studiju (u tri vremenske tačke) sa predstavnicima domaćinstava sa decom od 0 do 17 godina u Srbiji. Prvi talas istraživanja (april-maj 2020.) obuhvatio je 1.822 domaćinstava sa decom u Srbiji u kojima živi 3.149 dece, u drugom talasu (jun-jul 2020.) ispitano je 1.061 domaćinstvo u kojima živi 1.862 deteta.

Podrška žrtvama i svjedocima u Republici Hrvatskoj u uvjetima pandemije COVID-19 virusa

Nikica Hamer Vidmar

Ministarstvo pravosuđa i uprave Republike Hrvatske, Hrvatska

Analizom rada Službe za podršku žrtvama i svjedocima pri Ministarstvu pravosuđa i uprave Republike Hrvatske, odjela za podršku žrtvama i svjedocima pri županijskim sudovima, Mreže podrške i suradnje za žrtve i svjedoke kaznenih djela koju čini 11 organizacija koje djeluju na području 13 županija i Nacionalnog pozivnog centra za žrtve kaznenih djela i prekršaja – NPC 116 006 utvrđeno je da je tijekom razdoblja „lock downa“ kao i u narednom periodu otežano pružanje pojedinih usluga sustava podrške, dok su neke aktivnosti unaprijeđene i provode se na drugačiji način.

Unaprijeđenje se očituje kroz uspostavu ranijeg kontakta sa ž/s, mogućnost nazivanja ž/s radi procjene njihovih potreba i pružanja informacija o pravima i mjerama zaštite, mogućnost korištenja dodatnih prostorija suda radi izbjegavanja okupljanja više osoba. Posebni uvjeti rada u nekim slučajevima doveli su do bolje suradnje sa sudovima, ustanovama socijalne skrbi, policijom, državnim odvjetništvom i drugim organizacijama radi razmjene informacija i osiguranja pravovremene podrške i pomoći žrtvama, telefonska i elektronska komunikacija i razmjena podataka je unaprijeđena, intenzivnije se oglašavaju aktivnosti i usluge organizacija za podrške putem društvenih mreža.

Uočene su povećane potrebe žrtava i svjedoka za emocionalnom podrškom i informacijama, kao i potreba za pomoći u obliku pratnje na institucije u ulozi „osobe od povjerenja“. Kod žrtava i svjedoka je uočena povećana pojava stresa i nelagode radi odgoda svjedočenja i ponovljenih poziva na sud i ponovne pripreme, što predstavljaju dodatni izvor stresa. Teža je dostupnost informacija za ž/s koji ne koriste moderne tehnologije i društvene mreže. Pojedini ž/s nastala situacija (uključujući i potres koji je pogodio Zagreb) dodatno pogoršava kvalitetu života pa im je potrebna dodatna emocionalna podrška. Osobe koje se obraćaju telefonskim putem pokazuju povećanu potrebu za ventiliranjem i višekratnom emocionalnom podrškom i mnogi se osjećaju zastrašeno u usamljeno. Uočen je povećan broj poziva žrtava obiteljskog nasilja, a na nekim sudovima nižeg ranga nije moguće osigurati svjedočenja putem video konferencijske veze.

Radi pridržavanja preporuka o epidemiološkim mjerama otežano je pružanje emocionalne podrške. Poseban izazov predstavlja promjena uobičajenih obrazaca socijalno prihvaćene komunikacije (izbjegavanje rukovanje, distanca prilikom povjerljivog razgovora, maska prekriva lice pa nije moguće vidjeti emocije na licu osobe). Otežano je angažiranje volontera u sustavu podrške što utječe na njihovu motivaciju i daljnji angažman.

Radi nastalih okolnosti potrebno je osigurati i adekvatnu stručnu podršku pomagačima u obliku supervizije i intervizijskih sastanaka, kako bi se spriječila pojava sindroma sagorijevanja.

Mogućnost adaptacije usluge podrške ženama sa iskustvom nasilja tokom i nakon vanrednog stanja izazvanog SARS-COV 2 pandemijom: izazovi i naučene lekcije

Dr Tanja Ignjatović

Autonomni ženski centar, Beograd

Mirjana Mitić

Autonomni ženski centar, Beograd

Dijana Malbaša

Autonomni ženski centar, Beograd

Predmet našeg saopštenja je prikaz potreba žena sa iskustvom nasilja tokom i nakon vanrednog stanja izazvanog SARS-COV 2 pandemijom i mogućnosti adaptacije načina rada i usluga koje pruža specijalizovana ženska organizacija. Okolnosti zatvaranja, smanjena mogućnost rada i zarade, kao i smanjena dostupnost institucija, pojačale su strah od zloupotreba i nasilja kod žena koje su živele sa nasilnim partnerom, kao i kod onih koje su bile u procesu razvoda ili su razvedene, posebno ako su imale maloletnu decu. Dok je tokom vanrednog stanja policija beležila smanjeni broj prijavi događaja nasilja, Autonomni ženski centar (AŽC) je registrovao povećanje broja poziva na dve telefonske linije na kojima pruža psihosocijalne i pravne usluge. Biće reči o potrebama žena u vreme vanrednog stanja, od informacija koje su se odnosile na rad i dostupnost institucija, započete i nedovršene postupke, nedostajuća uputstva i privremena rešenja, do informacija o dostupnim oblicima konkretne pomoći, poput socijalne, novčane ili usluga za decu. Biće napravljen osvrt i na to kako su žene videle dostupnost institucija i na koje postupke su se žalile. Osnovne karakteristike prijavljenog nasilja tokom i nakon vanrednog stanja biće upoređene sa onim iz istog perioda prethodne godine. Izmenjene okolnosti uticale su i na promenu u radu i dostupnosti usluga AŽC, od skraćivanja radnog vremena i ukidanja rada u direktnom kontaktu sa ženama, preko povećanog broja kontakata sa institucijama i organizacijama, do organizovanja humanitarne delatnosti. Nakon ukidanja vanrednog stanja, pojačani su napor na uspostavljanja i razvijanju bezbednih onlajn konsultacija, pravilnika o zdravstveno-bezbednosnim aspektima rada u prostoru, ali i supervizijske podrške konsultantkinjama, zbog povećanog obima posla i većeg broja prijavi kompleksnih situacija u kojima su se nalazile žene. Sve aktivnosti karakterisao je proaktivan pristup, od prikupljanja i razmene informacija, preko pružanja podrške ženama i posredovanja kod institucija, do zagovaranja kod donosilaca odluka. Neizvesnost oko trajanja SARS-COV 2 pandemije i njenih dugoročnih posledica obavezuje na učenje iz iskustva (dobrog i lošeg) tokom višemesečne adaptacije usluga, kako bi se povećala spremnost za odgovor na potrebe žena sa iskustvom nasilja u izmenjenim okolnostima institucionalnog funkcionisanja.

Podrška žrtvama trgovine ljudima u doba pandemije: izazovi i naučene lekcije

Marija Anđelković

ASTRA - Akcija protiv trgovine ljudima, Srbija

Trgovina ljudima predstavlja jedan od najtežih oblika kršenja ljudskih prava i globalni fenomen o kome se intenzivno govori poslednje dve decenije na najvišim nivoima međunarodnog i nacionalnog političkog odlučivanja. Brojne lokalne i međunarodne vladine i nevladine organizacije su takođe angažovane na suzbijanju ovog problema. Republika Srbija

je potpisnica svih međunarodnih konvencija koje regulišu oblast trgovine ljudima, a takođe ima relativno zadovoljavajući strateški i zakonodavni okvir za suzbijanje trgovine ljudima. Ipak, iako se mnogo priča i, čini se, mnogo radi, problem trgovine ljudima u svetu, pa ni u Srbiji se ne smanjuje. Naročito mnogo izazova ima u oblasti identifikacije i direktne podrške žrtvama trgovine ljudima.

Pandemija izazvana Covidom-19 donela je nove izazove, ali i ogolila goruće probleme, naročito u oblasti podrške žrtvama trgovine ljudima koji su već postojali u Srbiji. Osim skoka broja poziva i asistencija, pojavile su se i nove potrebe potencijalnih žrtava za koje je bilo potrebno razviti i primeniti brz odgovor. Poseban izazov u identifikaciji žrtava i pružanju asistencije predstavljao je rad u vanrednom stanju i ograničenim uslovima kretanja i dostupnosti institucija.

Cilj rada je da ukaže na trendove i praksu koji su se razvili u toku pandemije u oblasti trgovine ljudima, sa naročitim akcentom na podršku žrtvama koja je prilagođena novonastaloj situaciji izazvanoj pandemijom. Rad će predstaviti podatke o podršci žrtvama trgovine ljudima u periodu pandemije i napraviti poređenje sa istim periodom prethodne godine. Rad će posebno obraditi izazove sa kojima su se susreli pružaoci usluga i predstaviti načine na koje su ih prevazišli, ali i posledice koje je rad u vanrednoj situaciji doneo kako žrtvama, tako i direktnim pružaocima usluga. Cilj je takođe da se ukaže na prepoznate snage i slabosti civilnog sektora koji radi na suzbijanju trgovine ljudima, ali i sistema u celini. Na kraju, u radu će biti predstavljeni predlozi i preporuke za unapređenje reagovanja u budućim sličnim situacijama, a do kojih se došlo na osnovu prakse i naučenih lekcija u toku pandemije.

**Gender-based violence in the covid-19 pandemic:
Introducing evidence-based policies in the Greek Police**

Prof. dr Vasiliki Artinopoulou

Panteion University of Social and Political Sciences in Athens, Greece

During the pandemic, the national health policies were evidence-based. Evidence from research and documentation was the basis for implementing and reviewing the public health policies. Therefore, those policies became more convincing, technocratic, balanced, rational and impartial. However, there is a huge gap in implementing evidence-based policies in the social level. We have still no evidence for the victims of domestic and gender-based violence during the pandemic and the quarantine. The recent UN Women report shows an increase in the reporting of domestic violence at the same time that services are being compromised. UN also made recommendations to be considered by all sectors of society in order to prevent and respond to violence against women and girls, at the onset, during, and after the public health crisis. It also considers the economic impact of the pandemic and its implications for violence against women.

In this context, a positive surprise came from the Greek Ministry of Citizen Protection to research domestic and gender-based violence during the quarantine period because of the Covid-19. The aims of the research are twofold: a) to explore the prevalence and the peculiarities of domestic violence during the quarantine, and b) drafting and implementing ad hoc policies for the crises and suggesting new and adjusted risk assessment tools for the Greek Police to protect the victims of domestic violence. It is the first time that evidence-based policy introduced in the Greek criminal justice system.

Having the scientific responsibility for this research and because of the innovative perspective of this task, we present this case, as a best practice bringing social change during the COVID-19 era. A few research data will be presented, addressing the issue of the domestic violence during the quarantine in Greece. However, the main focus of the presentation would be on the need for implementing evidence-based policies in the criminal justice systems.

New Times call for New Victims. A Brief Insight into Pandemic Victimology in Romania

Andra-Roxana Trandafir

Faculty of Law, University of Bucharest, Romania

Flaviu Ciopec

Faculty of Law, West University of Timisoara, Romania

Following the worldwide trend, COVID-19 pandemic has brought many changes in Romania at all levels, including the legislative, criminological ones. Many legal institutions which used to be seldom applied, such offences committed by taking advantage of the emergency state, as well as certain “latent” criminal offences, have been “resuscitated”. For instance, assaults against public officials or, on the contrary, some abuses perpetrated by such persons against

individuals, offences committed by the medical staff, domestic violence, cybercrimes against minors, public theft, frauds involving medical materials such as masks or sanitizers, have been at the forefront of media attention as having increased since March 2020. The article aims at showing if the public perception induced by the media is correct, what the effects of these changes are in the statistics, and if there are really new victims following the current pandemic situation. Also, the article will shed light on how victims' rights were observed during criminal investigations and trials and if the pandemic changed some habits of the law enforcement authorities in Romania.

Gender-based discrimination at work

Nicole Farnsworth

Kosovo Women's Network

As part of a 46-month Action to address gender-based discrimination and further women's labour rights, a coalition of six women's rights organisations in the Western Balkans (WB), supported by the EU and co-funded by Sida, undertook research to serve as a basis for regional advocacy and action. According to our regional research, *Gender-based Discrimination and Labour in the Western Balkans*, gender-based discrimination is among the key issues contributing to women's low employment rates in the region.

Evidence suggests that women are more likely to face discrimination than men, given gender stereotypes, gender roles, and the disbalanced power relations that exist between women and men. Multiple discrimination, or intersecting discrimination, that is, discrimination that a woman may face because she is a woman, coupled with her age, her ethnicity, and/or her physical abilities, among other factors, can contribute to added difficulties for women in accessing employment. Survey data and interviews evidence that gender-based discrimination is widespread, particularly in hiring, promotion, maternity leave and sexual harassment at work. However, women rarely report discrimination either because they do not know how, they fear repercussions (victimization, though this is illegal in most WB countries), or they do not trust institutions.

The lack of reporting hinders institutions' ability to assist cases of discrimination, and thus, institutions lack experience responding to such cases. Our countries also require several legal amendments to improve protections, as outlined in our legal analysis.

Based on our research and recommendations, through our regional action, we are supporting online campaigns to raise awareness about people's rights and how to report discrimination. We are funding 14 CSOs in the WB, and together with our other 5 partners, we are providing legal aid, including for violations related to COVID-19, undertaking court monitoring, and advocating for our recommendations. To share a few examples:

- The Citizens Association of Textile, Leather and Shoe Workers – Loud Textile Worker in North Macedonia has provided legal aid to women who used government measures to care for children and who did not receive salaries as foreseen by the law.
- The Kosovo Law Institute has supported several women in claiming their rights following wrongful termination.
- In Albania, after women working at Fason complained, with AWEN's support, the State Labor Inspectorate intervened to support employees to receive their unpaid salaries.

Work continues on this case, and many others, and to inform women of their rights and empower them to seek justice for rights violations.

Rad organizacija članica Mreže žene protiv nasilja tokom i posle vanrednog stanja izazvanog pandemijom virusom COVID 19

Jasmina Nikolić

Viktimološko društvo Srbije, Srbija

Mreža Žene protiv nasilja (MŽPN) je koalicija specijalističkih ženskih nevladinih organizacija koje pružaju individualnu podršku ženama sa ciljem smanjenja nasilja nad ženama u Srbiji. Cilj ovog rada je da predstavi iskustva i izazove sa kojima su se suočavale članice Mreže Žene protiv nasilja tokom i posle vanrednog stanja izazvanog pandemijom virusom COVID 19. U prvom delu izlaganja će biti opisano na koji način su organizacije nastavile da se bave svojom primarnom misijom u izmenjenim uslovima rada na daljinu. Posebno će biti analizirani problemi sa kojima su se suočile organizacije koje rade sa posebno osetljivim kategorijama žrtava kao što su žene sa invaliditetom i Romkinje. U drugom delu izlaganja biće data lična percepcija autorke, kao koordinatorke MŽPN u tom trenutku i rukovoditeljke *Službe VDS info i podrška žrtvama*, vezano za pružanje podrške tokom i posle vanrednog stanja. Umesto zaključka biće iznete naučene lekcije i preporuke za rad organizacija MŽPN u izmenjenim uslovima kao što je epidemija ili slične vanredne situacije.

Specifičnosti rada sa žrtvama nasilja u porodici u vrijeme pandemije corona virusa

Selma Tufekčić

Vive Žene, Tuzla, Bosna i Hercegovina

Na samom početku proglašenja pandemije corona virusa, U.G. „Vive Žene“ su svoje usluge realizirale na drugačiji način, pridržavaju se izdatih uputa s ciljem preveniranja širenja virusa. Izmjene su se odnosile na privremenu obustavu direktnog rada sa našim korisnicima dok je rad putem telefona i online aplikacija bio intenzivniji nego inače. S početka pandemije, tokom meseca marta i aprila, nije evidentiran povećan broj prijavi nasilja u porodici što se može i razumjeti kada uzmemo u obzir činjenicu da su žrtve nasilja imale ograničene i kontrolirane kontakte putem telefona, ograničene izlaske te umanjene lične kontakte sa osobama od poverenja koje bi istoj mogle biti podrška u prijavi nasilja u porodici. S druge strane, ograničenost rada subjekata zaštite također je bila otežavajuća okolnost ka prijavi nasilja. Od meseca maja primjetno je da se ubrzano povećava broj prijavi nasilja u porodici, putem telefona i online aplikacija. Kako bi se svim građanima olakšala prijava nasilja u porodici u vrijeme pandemije, UG „Vive Žene“, dalo je na raspolaganje dodatni broj telefona na koji žrtve mogu potražiti pomoć putem različitih online aplikacija. Prateći statističke pokazatelje, možemo zaključiti da se broj prijavi nasilja u porodici tokom pandemije povećao za 30 % u odnosu na isti vremenski period proteklih godina. Stanje pandemije je također prouzrokovalo i nemogućnost odlaska žena žrtva nasilja van granica države, gdje su imale mogućnost zaposlenja te se u praksi pokazalo da takve žene bivaju prisiljene ostati u blizini počinitelja nasilja u porodici ili da nastave život u zajedničkom domaćinstvu. U vrijeme pandemije zabilježen je porast nezaposlenosti iz čega su proizlazili i drugi problemi

unutar porodice, manifestirajući se kroz svakodnevne konflikte koji su često prelazili u fizičko nasilje. Kada pominjemo oblike nasilja, može se reći da je tokom pandemije najčešće prijavljeno psihičko i fizičko nasilje. Jedna od specifičnosti tokom rada sa žrtvama nasilja bila je i ta da su se žene javljale zbog nasilja koje se prvi put događa u toj porodici ili da se nasilje događa zbog činjenice da su bračni partneri pozitivni na corona virus. Rad u Sigurnoj kući također je bio podložan izmjenama. Izmijenjen je i sam način prijema žrtava nasilja na tretman u SK. Štićenicama koje su se nalazile na tretmanu zabranjene su posjete bližih srodnika što su veoma teško prihvatile dok su djeca školskog uzrasta počela pratiti nastavu putem platforme i drugih online aplikacija. Među štićenicama vladala je panika i direktan rad sa istima uvijek je praćen pitanjima o corona virusu. Grupni proces rada također je bio prožet pitanjima koja su se odnosila na pandemiju.

Lista izlagača-izlagačica

Artinopoulou Vasiliki
Vasiliki.artinopoulou@panteion.gr

Anđelković Marija
am@astra.rs

Baćanović Oliver
bacanovicoliver@gmail.com

Ciopec Flaviu
flaviu.ciopec@e-uvt.ro

Ćopić Sanja
sanja.copic011@gmail.com

Farnsworth Nicole
nicole@womensnetwork.org

Hamer Vidmar Nikica
Nikica.HamerVidmar@mpu.hr

Ignjatović Tanja
tanja@azc.org.rs

Kovčo Vukadin Irma
irma.kovco.vukadin@erf.hr

Mahmutović Dževad
mahmutovicdzevad@gmail.com

Malbaša Dijana
dijanam@azc.org.rs

Mitić Mirjana
mirjanam@azc.org.rs

Nikolić Jasmina
vdsrbija@gmail.com

Nikolić-Ristanović Vesna
vnikolicristanovic@gmail.com

Petrušić Nevena
nevena.petrusic@gmail.com

Prodanović Ana
aprodanovic@unicef.org

Raičević Ljiljana
LjiljanaRaicevic@hotmail.com

Škuletić-Malagić Sanja
sanja.skuletic@gmail.com

Trandafir Andra-Roxana
andra.trandafir@drept.unibuc.ro

Tufekčić Selma
selma.tufekcic@gmail.com